

Obchodovanie so Spojeným kráľovstvom počas pandémie Covid-19

Dovoz a vývoz tovarov cez hranice je naďalej možný, hraničné prechody zostávajú otvorené pre pozemnú aj pre leteckú dopravu. Spojené kráľovstvo (UK) nezaviedlo v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru obmedzenia na vývoz zdravotníckych prostriedkov, zakázalo však paralelný vývoz vybraných liekov. Najväčšie komplikácie pre obchod predstavuje obmedzenie vychádzania, ako aj množstva ekonomických aktivít, ktoré budú v platnosti najmenej do 7. mája 2020. Mimoriadna situácia vytvorila dopyt po viacerých výrobkoch, najmä osobných ochranných prostriedkoch, dezinfekcie a nemocničného vybavenia. UK očakáva výrazný hospodársky prepad v 2. štvrtroku, pričom po ukončení reštrikcií sa rast rýchlo obnoví.

Situácia v Spojenom kráľovstve

Vláda UK 20. marca 2020 nariadila na celom území povinné zatvorenie prevádzok, vrátane reštaurácií, barov, pohostinstiev, nočných klubov, iných ako nevyhnutných obchodov, resp. športových a kultúrnych inštitúcií. Následne 26. marca t.r. vstúpil do platnosti tzv. „lockdown“, čiže nariadenie zostať doma a vychádzať iba v nevyhnutných prípadoch. Vláda však nezatvorila hranice ani neobmedzila export tovaru do krajín EHS, s výnimkou vybraných liekov. Hoci viaceré letiská fungujú, letov je veľmi málo. Leteckí dopravcovia viac ako 80 % spojení, pričom momentálne nefunguje žiadne priame spojenie do SR (Ryanair, VizzAir). Vnútroštátne letecké linky boli redukované na cca. 40 %, výrazne obmedzené sú aj medzimestské resp. prímestské železničné a autobusové spoje. Služby mestskej dopravy sú na minimálnej úrovni. Väčšina škôl bola v celej krajine bola uzavretá koncom marca 2020. Vláda UK takisto vyzvala všetky občanov k návratu zo zahraničia, pričom platí odporúčanie občanom vyhnúť sa všetkým cestám do zahraničia. K 29.4. 2020 bolo v UK potvrdených viac ako 160 tis. ochorení a 26 tisíc úmrtí na koronavírus (aktualizované oficiálne údaje coronavirus.data.gov.uk). Slovenskí občania a pracovníci sídlia v UK by sa mali riadiť všeobecnými nariadeniami, ktoré v súvislosti s pandemiou prijala ústredná vláda (www.gov.uk/coronavirus). Osobám s príznakmi sa odporúča zostať v karanténe minimálne 7 dní, pričom ak má niekto v domácnosti pretrvávajúci kašeľ alebo horúčku, každý člen má zostať doma až na 14 dní. Pandémia sa odrazila na zamestnanosti, ako aj na fungovaní biznisu. Okolo 4 milióna zamestnancov momentálne využíva vládnu podporu v dočasnej nezamestnanosti, vláda cez rôzne programy podporuje aj firmy všetkých veľkostí.

Prijaté opatrenia na boj s COVID-19

- Pre obmedzenie šírenia vírusu by mali ľudia zostať doma, vyhnúť sa stretávaniu s ľuďmi vrátane priateľov alebo rodiny, s ktorými nežijú v domácnosti,
- medzi výnimky vzťahujúce sa na zákaz vychádzania patrí možnosť ísť nakúpiť, pohyb alebo cvičenie vonku (prechádzka, beh, jazda na bicykli, ale striktnie sami alebo iba s členom domácnosti), alebo potreba návštevy zdravotníckeho zariadenia,
- jazda autom je povolená iba do práce a späť domov, resp. v nevyhnutnom prípade keď prácu nemožno vykonávať z domu,
- zákaz zhromažďovania sa na verejnosti viac ako dvoch osôb (okrem členov jednej domácnosti),
- celoštátne zatvorenie všetkých obchodov okrem potravín, lekární a základných potrieb,
- zatvorené sú verejné knižnice, múzeá, ihriská a vonkajšie športoviská (na kolektívne športy)
- zrušené sú všetky spoločenské a náboženské udalosti (okrem pohrebov)

Bližšie informácie:

www.gov.uk/government/publications/full-guidance-on-staying-at-home-and-away-from-others/full-guidance-on-staying-at-home-and-away-from-others

Aktuálne informácie o cestovaní

Spojené kráľovstvo neprijalo opatrenia, ktoré by obmedzovali pohyb na hraniciach. Občania môžu slobodne opustiť krajinu.

Pre aktualizáciu sledujte informácie na stránkach Ministerstva zahraničných vecí a Európskych záležitostí SR www.mzv.sk/cestovanie/covid19/obmedzenia-na-hraniciach resp. britskej vlády www.gov.uk/visit-uk-business-trip.

Obmedzenie exportu

Britská vláda pod hrozbou tvrdých postihov zakázala paralelný export viac ako 80 kľúčových liekov ako adrenalín, inzulín, paracetamol alebo morfium ([celý zoznam](#)). Iné obmedzenia exportu zdravotníckych alebo ochranných prostriedkov do Európskeho hospodárskeho priestoru však zavedené neboli.

Bližšie informácie:

www.gov.uk/government/publications/medicines-that-cannot-be-parallel-exported-from-the-uk
www.gov.uk/guidance/parallel-export-and-hoarding-of-restricted-medicines

Licencie pre vývoz osobných ochranných prostriedkov

Spoločnosti, ktoré počas pandémie koronavírusu (COVID-19) chcú vyvážať osobné ochranné prostriedky (PPE) do oblastí mimo EÚ, členských štátov EZVO (Island, Lichtenštajnsko, Nórsko, Švajčiarsko) resp. niektorý ďalších území potrebujú vývoznú licenciu.

Bližšie informácie:

www.gov.uk/government/publications/personal-protective-equipment-ppe-export-control-process

Informácie pre slovenské firmy

Informácie o relevantných opatreniach vlády SR pre podnikateľov v súvislosti so zmierňovaním ekonomických dopadov pandémie COVID-19 (v oblasti daní, odvodov, príspevkov, úverov,...) je možné nájsť na jednom mieste na webstránke Slovenskej agentúry pre rozvoj investícií a obchodu www.sario.sk/sk/covid19. SARIO na svojich stránkach postupne tiež zverejňuje možnosti on-linových B2B stretnutí so zahraničnými partnermi alebo možnosti účasti na EXPO aktivitách (ako alternatívu ku klasicky organizovaným veľtrhom). Podnikatelia sa takisto môžu zúčastniť on-line seminárov zameraných teritoriálne, sektorovo, alebo na činnosti ako marketing či zefektívnenie prezentácie na internete (zoznam na www.sario.sk/sk/novinky/kalendar-webinarov).

Informácie pre slovenské firmy sídlia v Británii

Vláda UK vyčlenila niekoľko balíčkov pomoci pre podnikateľov, zamestnávateľov a zamestnancov v súvislosti s koronakrízou. Bližšie informácie: www.gov.uk/government/collections/financial-support-for-businesses-during-coronavirus-covid-19

Ministerstvo zahraničného obchodu UK (DIT) vydalo príručku pre firmy, ktorých obchodovanie so zahraničím je sťažené pandemiou COVID-19. Bližšie informácie:

www.gov.uk/government/publications/coronavirus-covid-19-guidance-for-uk-businesses/coronavirus-covid-19-guidance-for-uk-businesses

UK Export Finance (UKEF), britská exportno-importná banka, spolupracuje s komerčnými bankami a poisťovacími maklérmi s cieľom podporiť firmy plniť si zahraničné záväzky a získať platby za poskytnuté tovary a služby. Bližšie informácie: www.gov.uk/government/publications/coronavirus-covid-19-finance-and-insurance-support-for-exporters/coronavirus-covid-19-finance-and-insurance-for-exporters

Informácie pre vodičov

Pravidlá pre vodičov nákladných automobilov boli v Británii v súvislosti s pandemiou zmiernené. Vodiči z krajín EÚ môžu po novom denne jazdiť až 11 hodín (miesto pôvodných 9).

Bližšie informácie k pravidlám týkajúcim sa hodín za volantom nájdete na stránkach Európskej komisie: ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/temporary-relaxation-drivers-covid.pdf

Colné odbavovanie tovaru

Počas krízy COVID-19 bolo prijaté dočasné zmeny v spôsobe colného vybavenia tovaru ako napr.:

- Vývoz nižší ako 3 000 EUR, ktorý nepodlieha zákazom ani obmedzeniam, možno deklarovať ako vývoz do UK, aj keď má vývozca sídlo v členskom štáte EÚ. Na tovar sa nevzťahujú colné poplatky, ale vývozca musí [vyplniť colné vyhlásenie pre tento tovar](#).
- Prepravcovia tovaru môžu v tranzitnom vyhlásení uviesť predpokladaný čas cesty, ktorý odráža očakávané oneskorenia.
- Prepravcovia, ktorí v dôsledku COVID-19 nedokážu presne vypočítať svoje dodatočné colné vyhlásenie do dátumu splatnosti môžu po novom predložiť odhadovanú sumu (hoci v prípade colných vyhlásení, ktoré zahŕňajú sumu spotrebnej dane, sa dodatočné colné vyhlásenie musí predložiť ako zvyčajne).

Bližšie informácie o všetkých týchto opatreniach nájdete v úradnom usmernení vlády UK: www.gov.uk/guidance/moving-goods-through-customs-during-the-coronavirus-covid-19

Usmernenie vlády UK k colným povoleniam

www.gov.uk/guidance/customs-authorisations-during-the-coronavirus-covid-19

Clo a dovozná DPH na zdravotnícke potreby, vybavenie a ochranné odevy

Špecifický tovar, ako napríklad výrobky na dezinfekciu rúk, čistiace prostriedky a lekárske vybavenie, sa môže dovážať bez zaplatenia dovoznej dane z pridanej hodnoty (VAT) alebo ciel, pokiaľ je tovar ďalej určený na darovanie resp. na ďalší predaj v osobitných prípadoch.

Oslobodenie sa dočasne uplatňuje do 31. júla 2020 a môže ho využiť:

- štátne organizácie vrátane štátnych orgánov, verejných orgánov a iných verejnoprávných subjektov;
- iné oprávnené neštátne subjekty;
- neštátne subjekty môžu požiadať o autorizáciu tak, že sa skontaktujú s britskou Národnou jednotkou pre oslobodenie dovozu tovaru (NIRU) na e-mailovej adrese niru@hmrc.gov.uk a požiadajú o formulár žiadosti.

Bližšie informácie sú v príslušnom usmernení vlády UK

www.gov.uk/guidance/pay-no-import-duty-and-vat-on-medical-supplies-equipment-and-protective-garments-covid-19

Oslobodenie sa uplatňuje na ochranné prostriedky, iné príslušné medicínske zariadenia alebo vybavenie, ktoré sa dovážajú:

- na darovanie osobám postihnutých, ohrozeným alebo zapojeným do boja proti COVID-19;
- na darovanie alebo ďalší predaj britskej Národnej zdravotnej služby (NHS);
- na bezplatné použitie osobám, osobám postihnutých, ohrozeným alebo zapojeným do boja proti COVID-19, pričom zostáva vlastníctvom organizácií, ktoré ich dovážajú; alebo
- humanitárnymi agentúrami, na bezplatné použitie pre potreby počas prepuknutia pandémie.

(Pozn.: Odpustenie platby nemá vplyv domácej dodávky, a daň z pridanej hodnoty (VAT) pri každom ďalšom predaji sa musí účtovať a účtovať bežnou sadzbou.)

Úplný zoznam tovaru, na ktorý možno získať úľavu, je v oficiálnych pokynoch na stránke vlády UK:

www.gov.uk/guidance/pay-no-import-duty-and-vat-on-medical-supplies-equipment-and-protective-garments-covid-19

Aktuálny dopyt po zdravotníckom tovare:

V nadväznosti na pandémiu COVID-19 registrujeme v UK záujem najmä o:

- lekárske plášte,
- respirátory FFP3 a FFP2,
- chirurgické rúška,
- rukavice,
- sterilné gázové tampóny, ďalej
- prostriedky na dezinfekciu rúk,
- čistiace prostriedky,

- nádoby na medicínsky odpad,
- patologické vrecia,
- testovacie súpravy na COVID-19.

Formulár, prostredníctvom ktorého môžu slovenské firmy reagovať na ponuku nedostatkových zdravotníckych tovarov: forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=mbNygumLpkWaLEkw6Ma9aGq8Zn6NR2tJggijJleoYZUNDZDTUxIRVg2WE5FTTkHzNkNJVjFGM1NBVC4u

Ďalšie ponuky pre zdravotníctvo v UK (v súvislosti s koronakrízou):

- Dodávateľský reťazec národného zdravotníctva NHS v nadväznosti na pandémiu: www.supplychain.nhs.uk/covid19
- Škótsko: www.publiccontractsscotland.gov.uk/Contracts/Contracts_Search.aspx?AuthID=AA11883 (e-mail ceu@gov.scot). Bližšie informácie www.gov.scot/about/contact-information
- Wales: lshubwales.com/call-industry-collaboration-fight-coronavirus (e-mail covid-19.procurement@gov.wales resp. david.goulding@gov.wales)
- London Procurement Partnership: www.lpp.nhs.uk/media/194383/NHS_LPP_CUSTOMER_ACCOUNT_IMAGES_6.pdf
- NHS East Anglia www.eoecph.nhs.uk/default.aspx.locid=0d6new08p.Lang-EN.htm
- Registrácia technológií na boj s koronavírusom: www.gov.uk/coronavirus-support-from-business
- Life Sciences Hub: lshw.simplydo.co.uk/ideas

Tendrové systémy pre zdravotníctvo:

- NHS Commercial Solutions Tendering Site: commercialsolutions.bravosolution.co.uk
- NHS England eTendering Service: nhsengland.bravosolution.co.uk
- NHS Supply Chain Procurement Portal: procurement.supplychain.nhs.uk

*Spracoval: M. Horvat, ZÚ Londýn
30. apríl 2020*